VII. Arhiepiscopia Aradului

VII.2. Protopopiatul Ineu

VII.2.12. Parohia „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” – Cermei

A. ISTORICUL COMUNITĂŢII PAROHIALE

Cermei (Csermely, Chermel, Czyermely, Csormö) este un sat în judeţul Arad, reşedinţa Comunei Cermei. Provenienţa acestei denumiri e pusă pe seama vechii asezări pe firul unui pârâu, care tradus în maghiară se numeşte Csormo; dar poate provenii şi de la o veche cetate numită Celmide, care a existat în parte de est, urmele căreia se mai păstrează încă. Ea se află situată în Câmpia Cermeiului, subdiviziune a Câmpia Teuzului şi a Cânpiei Crşurilor, în bazinul râului Sartiş, la o distanţă de 67 km (şosea) sau 76 Km (drum feroviar) faţă de municipiul Arad. Se învecinează la 2 km nord-est cu Şomoşcheş, la 6 km sud-est cu Avram Iancu faţă de satele din comună. Este cuprinsă între Comunele Apateu la nord, Craiva la est, Beliu la sud-est, Şicula la sud-vest şi Şepreuş la vest. Prima atestare documentară a localităţii Cermei datează din anul 1429. Economia este una predominant agrară, cu ambele sectoare componente bine dezvoltate. În 1828 Cermei este complet sistematizat, sub aspectul de azi, aşezată de-a lungul şoselei Arad-Oradea prin Talpoş, pe o lungime de 2 km cu 30 de străzi perpendiculare pe şosea, 15 de o parte, 15 de alta, fiecare stradă având 750 m. El a fost din totdeauna o localitate românească este dovedită de conscripţia locuitorilor, dar şi de prezenţa dominantă a religiei ortodoxe şi a unui preot român. Pe lângă populația majoritar ortodoxă, întâlnim minorități de romano-catolici, adventiști de ziua a șaptea, baptiști, penticostali, reformați. Astăzi, Parohia Ortodoxă Cermei numără 445 familii, cu 1035 de suflete.

B. ISTORICUL BISERICII PAROHIALE

Pe vatra veche a satului, situată la sud de actuala biserică a existat o biserică de lemn despre care în conscripţia lui Sinesie Jivanovici din anul 1755, aflăm ca avea hramul „Sfântul Mucenic Dimitrie” şi era foarte veche, credincioşii fiind hotăraţi a-si construi un alt lăcaş de cult. Posibil ca după sistematizarea satului întâmplată în anul 1824 să se fi construit o alta biserica, însa nu dispunem de informatii. O altă biserică, edificata din piatra, între anii 1875-1881 are hramul celei vechi, fiind sfinţită în 1881 sub păstorirea Pr. Isaia Goldiş, de Episcopul Ioan Meţianu. Stilul bisericii e cel de navă fără boltă, cu turn din cărămidă acoperit cu tinichea. Iconostasul din lemn sculptat şi aurit din 1901 cu pictură în stilul renaşterii. Pardoseala este din plăci de mozaic. În 1947 s-a înlocuit acoperişul din tablă cu ţiglă şi s-au făcut reparaţii

exterioare. Cu cest prilej a fost sfinţită de Episcopul Andrei Magieru. În 1962 s-au zugrăvit pereţii, s-a reparat pictura şi icoanele de pe iconostas. Această biserică a fost demolată după zidirea actualei bisericii, după anul 2002.

Piatra de temelie a noii biserici s-a pus în anul 1991 cu binecuvântarea I.P.S. Arhiepiscop Timotei. Referitor la construcţia ei, reproducem câteva fragmente din Hrisovul Bisericii: „Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului şi împreună lucrarea Sfântului Duh, biserica aceasta din parohia Cermei, Protopopiatul Ineu, judeţul Arad, cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie" a fost construită între anii 1991-2002, prin strădania preotului Petru Lazea şi a tuturor enoriaşilor săi.

Construcţia în formă de cruce, pe fundaţie de beton armat, din cărămidă, acoperită cu ţiglă, a fost proiectată de ing. Adomnicăi Constantin iar lucrările coordonate de preotul paroh, Petru Lazea, Consiliul şi Comitetul Parohial precum şi de Comitetul de iniţiativă şi executate de o echipă de meşteri condusă de Gagea Ioan. Exteriorul este tencuit cu stropi din ciment alb, iar interiorul este pregătit pentru pictura în frescă. Iconostasul şi strănile provenite de la vechea biserică sunt din lemn de stejar şi recondiţionate de profesorul Munteanu Alexandru.

Cheltuielile pentru construcţie, recondiţionarea catapetesmei, a strănilor, praporilor, ca şi a toate cele necesare cultului s-au făcut din donaţiile credincioşilor, sub îndrumarea preotului sprijinit de membrii organelor menţionate, subvenţii din partea Episcopiei Aradului, Secretariatul de Stat pentru Culte, a altor instituţii, societăţi comerciale şi oameni de bine din judeţ şi din ţară, totalizând 12 (douăsprezece) miliarde lei.

Mulţumind lui Dumnezeu pentru toate, preotul şi credincioşii, dorind împlinirea rânduielilor prevăzute, au cerut târnosirea bisericii pe data de 28 iulie 2002, aceasta făcându-se de către: Prea Sfinţitul Părinte Episcop Dr. Timotei Seviciu Episcopul Aradului prin aşezarea Sfintelor Moaşte şi a Icoanelor Sfinţilor Evanghelişti la temelia Sfântului Prestol şi săvârşirea Sfintei Liturghii Arhiereşti, în sobor de preoţi şi diaconi …".

Între anii 2004-2006 a fost pictată în tehnica frescă, stil neobizantin, de către pictorul ecleziast Constantin Popescu-Rădăuţi, cu râvna şi jertfa Pr. Icon. Stavr. Petru Lazea, a fam Dr. Ing. Ioan Alexa cu soţia Aurora, cu ajutorul Consiliului şi Comitetului Parohial, şi a credincioşilor. Binecuvântarea solemnă a acestui sfânt lăcaş s-a făcut de către I.P.S. Arhiepiscop Timotei al Aradului în anul 2008, luna august, ziua 17.

Matricolele botezaţilor, cununaţilor şi morţilor se păstrează din 1900.

Casa parohială s-a ridicat în 1927 din văiugă. În 1970 a fost spartă, iar pe locul ei în 1972 s-a zidit o casă nouă, din cărămidă, cu trei camere, bucătărie, birou, cameră pentru arhiva şi biblioteca parohială.

Biserica nu deţine obiecte de valoare, cărţile vechi au fost predate Muzeului Mănăstirii Gai, iar diferitele registre, matricole şi alte acte au fost predate arhivelor statului.

La 1746 Conscripţia dă numele Preotului Popa Kracsony (Crăciun). Preoţii slujitori care au deservit această parohie au fost: Popa Petru (1784-1798); Lazăr Faur (1799-1812); Popovici Teodor (1812-1820); Albu Flore (1820-1823); Galea Mihai (1823-1830); Gheorghe Ionuţaş (1851-1852); Nicolae Popovici (1952-1960); Isaia Goldiş, tatăl lui Vasile Goldiş (1869-1896); Dimitrie Popovici (1896-1917); Mager Cornel (1917-1927); Bogdan Ştefan (1927-1932); Poleac Ioan (1932-1958; Ţolea Octavian (1958-1986); Lazea Petru (1986-prezent). Epitopi: Gudiu Nicolae, Avram Simion, Chiş Petru, Avram Ioan, Păşcuţ Ioan, Sabău Cornel, Boruţ Miron, Vesa Anton. Cantori: Pârv Ioan, Gudiu Luca, Moţ Ioan, Şandor Ionel, Delamarian Pompiliu, Pârv Teodor. Clopotari: Chiş Micută, Selejan Ioan, Huldan Petru, Purice Flore.

C. CIMITIRUL. Parohia deţine un cimitir cu titlu de proprietate, în care se construieşte o capelă mortuară în 2015. Aici este înmormântat Pr. Isaia Goldiş, precum şi numeroşi eroi.

D. ACTIVITĂŢI CULTURALE ŞI FILANTROPICE ÎN TRECUT.

În 1786 se deschide o şcoală românească, iar în 1789 printr-un decret imperial se încheie un contract între învăţător şi comună. În apropierea actualei clădiri a liceului, la nr. 267, se găseşte una din cele mai vechi şcoli din judeţul Arad, atestată documentar din anul 1793. La această şcoală românească a învăţat Vasile Goldiş, unul din ci mai de seamă reprezentanţi ai luptei pentru desăvârşirea unităţii statale. Tatăl lui, Isaia Goldiş, fiind preot aici timp de mai bine de un sfert de secol..

O delegaţie condusă de învăţătorul Ioan Tau şi epitropul Gudiu Nicolae (Bulea) au participat la Marea Unire de la Alba Iulia (1.12.1918).

E. PROFILUL ACTUAL AL PAROHIEI.

Cântarea bisericească din această parohie este în comun, condusă de cântăreţii bisericii.

În timpul Pr. Paroh Lazea Petru a fost ridicat un monument în cinstea eroilor căzuţi în Primul şi al Doilea Război Mondial, în centrul Comunei, în faţa şcolii din localitate.

F. DATE DE CONTACT PAROHIE. Hramul „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie”
Oficiul parohial: Comuna Cermei, nr. 305, cod poştal 317, jud. Arad; telefon 0257328128.

BIBLIOGRAFIE: Stud. Lazea Petru, *Monografia Parohiei Ortodoxe Române Cermei*, 1977, ms. (făcută de actualul Pr.Paroh); Arhiva parohiei; Ioan Naghy, *Contribuții la monografia Localității Șomoșcheș.*

Cermei, 01.06.2015 Pr. Petru Lazea